

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rintamasotilaseläkelain muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan rintamasotilaseläkelain muuttamista siten, että sotilasvammalain mukainen elinkorko etuoikeutettaisiin kokonaan rintamasotilaseläkettä määrättäessä.

Esityksen mukaan rintamalisää alettaisiin maksaa myös rintamapalvelustunnukseen oikeutetuille kansaneläkettä saaville naisille. Muutokset tulisivat voimaan 1. 7. 1981 lukien.

PERUSTELUT.

Rintamasotilaseläkelain (119/77) 8 §:n 3 momentin mukaan rintamasotilaseläkettä määrättäessä vuosituloksi ei lueta sotilasvammalain mukaista täydennyskorkoa. Sen sijaan vuositulona otetaan huomioon sotilasvammalain mukainen elinkorko.

Sodassa saadun vamman tai sairauden perusteella suoritettavista korvauksista säädetään sotilasvammalain (404/48). Sen mukaan vahingoittuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10, suoritetaan elinkorkoa. Työkyvyttömyysasteella tarkoitetaan lukua, joka osoittaa, minkä verran vahingoittuneelle jääneen vajuuden on yleensä katsottava vähentävän hänen mahdollisuuksiaan selviytyä elämässä. Elinkorkoa suoritetaan vahingoittuneelle työkyvyttömyysasteen osoittama osa elinkoron täydestä määrästä. Sellaiselle vahingoittuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20, voidaan myöntää täydennyskorkoa. Sen suuruuteen vaikuttavat työkyvyttömyysasteen lisäksi edunsaajan asuinkunnan kalleus ja pysyvät vuositulot.

Sotavammaiset ovat kokeneet erityiseksi epäkohdaksi sen, että sotilasvammalain mukainen elinkorko luetaan rintamasotilaseläkkeen saantia rajoittavaksi tuloksi. Elinkorkoa ei ole pidettävä varsinaisena toimeentulokorvauksena, vaan sen ensisijaisena tehtävänä on hyvittää sodassa saadusta vammasta aiheutuvaa vajuutta ja haittaa. Sen vuoksi ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että elinkorkoa saavan sotavammaisen mahdollisuudet saada rintamasotilaseläkettä ovat huonommat kuin muiden rintamasotilaiden. Kansaneläkkeen tukiosaa määrättäessä rintamasotilaat ovat tässä suhteessa samanarvoisessa asemassa, sillä sotilasvammalain mukaisia korvauksia ei lueta tuloksi tukiosaa määrättäessä.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan, että rintamasotilaseläkelain mukaista eläkettä määrättäessä, vuosituloksi ei luettaisi sotilasvammalain mukaista elinkorkoa. Tätä elinkorkoa sisältyy rintamasotilaseläkkeeseen noin 2 800 eläkkeensaajalla, joista noin 500 saa täyttä rin-

tamasotilaseläkettä. Uudistuksen johdosta arvioidaan noin 2 300 rintamasotilaan eläkkeen suurenevan.

Rintamasotilaseläkelain 1 §:n mukaan rintamasotilaalla on oikeus rintamasotilaseläkkeeseen ja rintamalisään. Rintamalisää maksetaan kansaneläkettä saavalle henkilölle.

Rintamasotilaalla tarkoitetaan henkilöä, jolle on annettu rintamasotilastunnus. Rintamasotilastunnuksesta annetun asetuksen (772/69) mukaan rintamasotilaalla tarkoitetaan henkilöä, joka Suomen kansalaisena on vuosien 1939-1945 sotien aikana osallistunut puolustusvoimien joukoissa varsinaisiin sotatoimiin reserviläisenä, nostomiehenä, vapaaehtoisena tai vakinaisessa palveluksessa olevana. Varsinaisiin sotatoimiin osallistuneeksi katsotaan henkilö, joka on todistettavasti osallistunut taisteluihin rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän joukoissa tai sen alueella taikka ilmatorjunta tai rannikkojoukoissa, merivoimien alusyksiköissä tai ilmavoimien lentoyksiköissä. Rintamasotilaaksi katsotaan myös sotilasvammalain soveltamisalan laajentamisesta annetun lain (390/56) 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu henkilö. Rintamasotilastunnuksen määrittelystä johtuen on rintamasotilastunnus myönnetty ainoastaan miehille, koska määritelmä käsittää kaikki ne henkilöt, jotka asevelvollisuuslain (219/33) määräysten mukaan joutuivat osallistumaan sodankäyntiin.

Rintamasotilaseläkelain 9 §:n 3 momentin mukaan rintamalisä myönnetään myös henkilölle, joka on saanut veteraanitunnuksen. Veteraanitunnuksesta annetun asetuksen (264/77) mukaan annetaan veteraanitunnus henkilölle, joka Suomen kansalaisena on sotaa käyvissä joukoissa osallistunut vuoden 1918 sotaan tai tämän sodan johdosta ollut vankileirissä tai vankilassa. Määritelmän mukaan veteraanitunnus voidaan myöntää sekä miehelle että naiselle.

Rintamapalvelustunnuksesta annetun asetuksen (554/78) mukaan annetaan rintamapalvelustunnus naiselle, joka Suomen kansalaisena on vuosien 1939-1945 sotien aikana palvelut rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän joukoissa, taikka ilmatorjunta- tai rannikkojoukoissa, merivoimien alusyksiköissä tai ilmavoimien

lentoyksiköissä tai muutoin toiminut rintamapalvelukseen rinnastettavissa tehtävissä rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän alueella.

Rintamapalvelustunnuksista annetun asetuksen perusteella on kartoitettu vuosien 1939-1945 sotiin osallistuneiden naisten lukumäärä. Tunnuksen perusteella ei heille ole annettu mitään varsinaisia rintamasotilaseläke-etuuksia. Tosin työvoimaministeriön toimeenpanemassa eläketukikokeilussa etusija varhaiseläkkeelle pääsemiseksi oli annettu rintamasotilas- tai rintamapalvelustunnuksen saaneille.

Edellytykset naisia koskevan rintamapalvelustunnuksen saamiselle laadittiin silmällä pitäen miehille sota-aikaisesta palveluksesta annettavaa rintamasotilastunnusta. Tunnuksen saaneet naiset ovat siten tehtäviensä mukaan osallistuneet vuosien 1939-1945 sotiin vastavalla tavalla kuin miehetkin. Tämän vuoksi on perusteltua, että heillä olisi oikeus sota-aikaisen palveluksen perusteella vastaavanlaisiin etuuksiin kuin rintamasotilastunnuksen saaneillakin. Taloudelliset tekijät huomioon ottaen etuuk-sien antaminen täysimääräisenä samassa laajuudessa kuin rintamasotilaille ei kuitenkaan yhdellä kertaa ole mahdollista.

Sen vuoksi ehdotetaan, että vuosien 1939-1945 sodissa palvelleille, kansaneläkettä saaville naisille myönnettäisiin tunnustuksena tätä tehtävästä rintamalisä. He pääsisivät siten samanarvoiseen asemaan vuoden 1918 sotaan osallistuneitten naisten kanssa.

Rintamapalvelustunnuksen oikeutettuja naisia arvioidaan olevan kaikkiaan noin 20 000—25 000. Heistä noin 9 500 saa kansaneläkettä ja pääsisi siten rintamalisän saajien joukkoon.

Uudistukset ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1. 7. 1981 lukien. Vuositasolla uudistuksesta aiheutuvat kustannukset, jotka tulisivat kokonaan valtion maksettaviksi olisivat sotilasvammalain mukaisen elinkoron etuoikeuttamisesta noin 4,4 miljoonaa markkaa ja rintamalisän myöntämisestä rintamapalvelustunnuksen saaneille naisille noin 3,6 miljoonaa markkaa. Vuonna 1981 kustannukset olisivat yhteensä 4 miljoonaa markkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rintamasotilaseläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 1 §:n
 1 ja 2 momentti ja 8 §:n 3 momentin 7 kohta, sekä
lisätään 9 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §.

Rintamasotilaalla on oikeus rintamasotilas-
 eläkkeeseen ja rintamalisään sekä rintamapalve-
 lukseen osallistuneella naisella rintamalisään
 sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Rintamasotilaalla tarkoitetaan henkilöä, jolle
 on annettu rintamasotilastunnus ja rintamapal-
 velukseen osallistuneella naisella henkilöä, jolle
 on annettu rintamapalvelustunnus siten kuin
 niistä on erikseen säädetty.

8 §.

Vuosituloksi ei lueta:

7) sotilasvammalain (404/48) mukaista
 elin- ja täydennyskorkoa eikä ylimääräisiä sota-
 eläkkeitä;

9 §.

Rintamalisä myönnetään 1 ja 2 momentissa
 mainituin edellytyksin myös rintamapalveluk-
 seen osallistuneelle naiselle, jolle on annettu
 rintamapalvelustunnus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinä-
 kuuta 1981.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1980.

Tasavallan Presidentti
 URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen*

